

ABSALON

ABBAS SPRINCKIRSBACENSIS

NOTITIA

(ORDIN, *Commentarii de Scriptoribus eccles.*, t. II, p. 1173)

Absalon Sprinckirsbacensis abbas, ordinis Canonicorum Regularium divi Augustini, in archiepiscopatu Trevirensi, canonicus primus regularis in abbatiâ S. Victoris Parisiensis, unde evocatus ad præfatâ abbatîæ regimen, anno circiter 1210 floruit, ex Cæsario Heisterbacensi, qui in opere *De miraculis suorum temporum*, illum velut sibi synchronum aut ætate proximum allegat. Scripsit *Sermones* doctos et elegantes, quos Daniel Schillingus, ejusdem Ecclesiæ Sprinckirsbacensis abbas, procuravit in-folio imprimi Coloniae a. 1534, sub hoc titulo, *Sermones festivales quinquaginta Absalonis abbatis Sprinckirsbacensis*, quorum aliquos iterum recudi curavit Petrus de Alva et Astorga in suo *Mariali*, ubi de hac impressione agit (1). Alius autem fuit eodem tempore *Absalon abbas S. Victoris Parisiensis* (2), qui obiit a. 1203, die 17 Septembris, sub cujus nomine ex Catalogo veteri Bibliothecæ S. Victoris, a. 1513 confecto, exstant *Sermones XXXIV De Diversis argumentis* in bibliotheca S. Victoris, littera JJ. 10, quorum primus in *Ascensione Domini* ab his verbis incipit: *Ponis nubem ascensum tuum, Domine, qui ambulat super pennas ventorum. Verba quæ audistis fratres dilectissimi, multam nobis præbent materiam gaudiorum*, etc. Sed plurimum ambigo, imo jam scio istos sermones esse ex illis quinquaginta qui impressi exstant sub nomine *Absalonis Abbatis Sprinckirsbacensis*, quippe qui fuerit abbatîæ hujus S. Victoris Parisiensis canonicus. 2. Hic codex antiquus anonymus est, cui *Absalonis* nomen anno tantum 1513 appositum est, dum conscriptus est bibliothecæ S. Victoris primus catalogus. 3. Denique iidem sermones habentur omnes verbotenus, inter sermones *Joannis abbatis S. Victoris*, qui Absaloni in prælatura successit, mss. in bibliotheca S. Victoris, littera JJ. 13. fol. 29 ad folium 261, ubi titulus sub nomine *Joannis* antiquus est, et ejusdem temporis cum scriptura ms. codicis. Nullatenus autem hi *XXXIV sermones* videntur spectare ad *Absalonem S.*

(1) Recusi postea anno 1605, Mediolani, in-4°, cum hoc titulo: *Sermones in præceptis Christiani cultus solemnitates, auctore D. Absaloni, abbate Springkirbacensi, canonico regulari, jam inde ab annis ferme quingentis editi, recens autem castigati scholiisque et indicibus aucti in gratiam R. P. DD. Celsi Dugnani, Canonicorum Regularium Salvatoris Lateranensium abbatis generalis, opera D. Basilii Serenii, ejusdem congregationis canonici, Mediolanensis presbyteri, verbi Dei prædicatoris.*

(2) Duplicem Absalonem, Victorinum scilicet et Sprinckirsbacensem, ex nomine pari, ex temporis quo floruisse narrantur convenientia, ex utriusque apud Victorinos professione, ex scriptis tandem quæ eadem utrique vindicantur, unum et eundem habendum censet D. Brial in *Hist. litt. de la France* (t. XVI, p. 452). Testimonio nititur Cæsarii Heisterbacensis, auctoris cœvi, cujus en verba:

« Magister Absalon, vir honestus et litteratus, in ecclesia Sancti Victoris Parisiensis canonicus, ante hos annos in Sprinckirsbach abbas est electus. Est enim idem monasterium in episcopatu Trevirensi. Antequam idem Absalon in locum electionis suæ veniret, unus ex fratribus in visu noctis vidit quod candela ardens præfatam monasterium intraret, quæ suo lumine omnium fratrum candelas extinctas, quas manu tenebant, reaccenderet. Interpretatio visus talis erat quod is adveniret qui disciplinam dissolutam repararet. Factus vero abbas, honestas consuetudines, quas in suo monasterio didicerat, induxit: inter cætera præcipiens ut tam suæ congregationis fratres, quam subjectæ sorores, necnon et præpositi eorum, ab escis carniū omnes abstinerent. »

Post reformatum ergo monasterium Sprinckirsbacense, Absalo, Parisios revocatus, anno 1198 abbatia S. Victoris infusus, Bernardo abbate, die 28 Maii ejusdem anni defuncto, suscepit, in quo S. Victoris cœnobio post quinquennium, id est anno 1203, Sept. 17, mortuus est. Si ergo abbas Sprinckirsbacensis egit (quod conceditur), certe ante annum 1198 agebat, nam in codice ms. bibliothecæ S. Victoris legitur ejus epitaphium his verbis:

*Absalon hic... finem suscepit amœnum,
Ad solium raptus æterna luce serenum:
Illustris senior, cui mundi gloria vilis,
Septimus a primo pastor fuit hujus oritis.*

Hæc vir doctissimus, sed paululum ex conjectura. EDIT.

227

Victoris Parisiensis abbatem, vel ad Joannem Victorinum quoque abbatem, licet suffragetur ms. codex de quo statim agemus; sed certo ad Absalonem Sprinkirsbachensem abbatem. Vidi enim in bibliotheca Victorina et tertium ms. codicem, ubi isti sermones ita inscribuntur: Sermones venerabilis Absalonis canonici regularis apud S. Victorem ad muros Parisienses et postmodum abbatis in Germania. Et hæc ad cautelam adversus inscriptiones mss. Victorinorum variantes. De illo Aubertus Miræus in Auctuario De scriptoribus ecclesiasticis, cap. 337, p. 242, ubi male eum ad an. 1120 affligit, quo nondum natus erat; Antonius Possevinus parce admodum tom. I Apparatus sacri, p. 3. Joannes a Tolosa in Mss. Antiquitatibus abbatiæ S. Victoris, lib. v, c. 20 fallitur, dum sermones Absalonis Sprinkirbatensis abbatis attribuit Absaloni abbati S. Victoris Parisiensis, qui eodem tempore vivebat; Carolus Dufrenius Du Cange in Indice Scriptorum quem præmisit Glossario mediæ et infimæ latinitatis, col. 79, ubi eundem de Absalonis tempore cum Auberto Miræo errorem admittit.

D. ABSALONIS

ABBATIS SPRINCKIRSBACENSIS

SERMONES FESTIVALES

ET CUM PRIMIS UTILES ET ERUDITI

Jam recens cura D. Danielis Schillinckii, ejusdem cœnobii abbatis, editi.

(Coloniæ, apud Joannem Gymnicum, anno 1834, mense Julio, cum privilegio Cæsareo ad quadriennium, in-fol. parvo.
— Edimus juxta exemplar in bibliotheca publica Duacensi asservatum *(fonds de l'abbaye d'Anchin)*
quod nobiscum perhumaniter communicavit D. DUTAILLOUX, ejusdem bibliothecæ custos.)

REVERENDO IN CHRISTO PATRI DOMINO

DANIELI SCHILLINCKIO

INCLYTI SPRINCKIRSBACENSIS COENOBII ABBATI MERITISSIMO

JOANNES GYMNICUS TYPOGRAPHUS

S. D.

Si prisca gentilitas adeo grata benignaque exiit, Reverende Pater, ut iis qui vel gemmarum vel frugum, vel herbarum quarundam usum potentiamque primitus mortalibus indicassent, partim divinos honores exhiberet, partim memoriam eorum posteritati consecrando nunquam delendam gloriam conciliaret: quid de te fieri a Christianis par esset quod hunc tam incomparabilem scriptorem paucissimis notum ex bibliothecæ vestræ tenebris situ squaloreque obsitum orbi per typographiam communicaris? Ego sane tanto majore beneficio te sacræ theologiæ vere studiosos devinxisse existinarim, quanto animi bona corporis commoda præcellunt, quantoque caduca et paulo post quantumvis præclara ad interitum tamen vergentia, immortalibus nunquam edacis vetustatis injuriæ opportunitate cedunt. Non satis autem habuisti pro magno singularique de proximo bene merendi studio, hunc authorem ex densissima caligine simpliciter mihi excudendum tradidisse, verum etiam, ne forte ab eo imprimendo cum authoris obscuritate, tum et exemplaris difficultate quæ ex characterum exilitate scripturæque ratione, ut quæ infinitis brevituris intricatisque litteris ceu Gordius quidam nodus constabat, colligebatur, absterreri posse viderer, pecuniam mihi, quo promptius in ipso cum castigando, tum imprimendo operam sumerem, præsto futurum prætulisti. Quo ego vocis tuæ classico excitatus, licet minime a provincia hac suscipienda abhorrerem, ut qui una alteraque libri pagina, accuratius perlecta, tanquam leonem (ut aiunt) ex anguibus agnoscent, me operæ pretium hic facturum indicabat, tamen ita animo confirmatus sum, ut nullius neque sumptus neque sudoris exantlandi laboris ratione deterritis, hoc officium suscipere decreverim, quo et tibi gratificarer, et veterum auctorum studiosis. Duabus autem potissimum de causis id faciendum cogitavi. Una quod testatum orbi foret esse etiamnum hac nostra tempestate abbates quibus id ipsum quod M. Antonius imp., cui Philosophi cognomen fuit, de sese in litteras retulit, usu venire egregia cum laude conspicimus. In hunc vero is de se modum scripsit: "Ἄλλοι μὲν ἱππῶν, ἄλλοι δὲ ὀρνέων, ἄλλοι θηρίων, ἑρῶσι. Ἐμοὶ δὲ βιβλίον κτήσεως ἐκ παιδαρίου λευκοῦ ἐντέτυκτο πόθοσ. Quantus autem librorum, et præsertim sacrorum, belluo existas, si hic deprædicare magna verborum pompa perrexero valde metuo ne in adulationis speciem incurram. Illud duntaxat præterire silentio minime possum, si plerique omnes abbates tuum istud exemplum sequi susciperent, ac pro bellie cavallis, pro venatione, pro aucupis, pro alea, pro comessationibus atque id genus, studiis ad orthodoxos Ecclesiæ scriptores nocturna diurnaque manu versandos animum adjicerent, brevi futurum ut si non omni, saltem bona invidiæ, qua non apud solum vulgus laborant, parte se exonerarent:

Ἄλλα ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κίταται.

Altera qua ad hunc scriptorem excudendum adductus sum causa fuit quod non tantum officii nostri est